

Behoort bij agendapunt 15 van de agenda voor de raad van 1 juli 2010

onderwerp: **Kaderbrief 2011**

Aan de raad van de gemeente Cuijk

uw kenmerk:
uw brief van:
ons kenmerk:
bijlagen: 2 (financiële opstelling en leeswijzer)
behandeld door: Peter Breukers
doorkiesnummer: 0485-396737

verzonden op:

Cuijk, 25 mei 2010

Geachte leden van de raad,

Onlangs stemde u via de Commissie Bestuur in met het voorstel van ons college om dit jaar geen reguliere Kadernota te maken en te bespreken, maar te volstaan met een Kaderbrief. Deze brief met bijlagen bieden wij u hierbij aan.

Onzekere toekomst

Wij hadden drie redenen om u voor te stellen een afwijkende procedure te volgen (zie hiervoor de betreffende notitie) waarvan één reden betrekking had op de moeilijke en onzekere financiële toekomst van de Nederlandse gemeenten. Het is duidelijk dat wij te maken zullen krijgen met teruglopende inkomsten vanuit het Gemeentefonds omdat het Rijk gaat bezuinigen. Dat is het gevolg van de afspraken tussen het Rijk en de gemeenten: als het Rijk bezuinigt, gaat minder geld naar de gemeenten en andersom: als het Rijk de bestedingen verruimt, vloeit meer geld naar de gemeenten ('samen de trap op, samen de trap af'). Dat is macro-economisch gezien verstandig beleid, maar confronteert ons nu na een aantal 'vette jaren' met de 'magere jaren'.

Hoeveel het Rijk moet/wil bezuinigen, de uitgaven waarop zal worden bezuinigd en het tijdspad voor de bezuinigingen zijn nog onderwerp van politieke discussie. De antwoorden op die vragen zullen in hoge mate afhangen van de uitslag van de verkiezingen van 9 juni en de coalitiebesprekingen die daarop zullen volgen. Die antwoorden hebben echter grote invloed op onze financiën. Het maakt een groot verschil voor onze Begroting als het Rijk 'slechts' tien miljard euro bezuinigt in plaats van twintig, als de bezuinigingen neerslaan bij 'premiegefinancierde lasten' zoals de zorg en de AOW in plaats van bij consumptieve uitgaven van de Staat en als het Rijk in één regeerperiode het financieringstekort wil terugdringen tot aan de EMU-norm of daar twee periodes voor uittrekt. Kortom: dat we moeten bezuinigen, weten we. We weten echter niet precies hoeveel en wanneer.

Dat maakt het moeilijk u een Kadernota 2011 te presenteren waarvan we zeker weten dat die een betrouwbare grondslag is voor besluiten die financiële gevolgen voor de toekomst hebben. Voor de zekerheid maken wij dit jaar dan ook geen Kadernota, maar deze Kaderbrief. Wij gaan er vooralsnog vanuit dat wij ten tijde van de Begrotingsbehandeling in november wel voldoende zekerheid zullen hebben over onze financiële positie in de komende jaren.

Volledigheidshalve merken we op dat we niet uit kunnen sluiten dat vanwege bijvoorbeeld een lange en moeilijke formatie er ook dan nog geen duidelijkheid is en we pas bij de Kadernota 2012 (dus in juni 2011) precies weten waar we aan toe zijn.

Drie belangrijke ontwikkelingen

Bij het ramen van onze financiële positie zijn wij bij deze Kaderbrief uitgegaan van aannames, gebaseerd op de beschikbare gegevens. Die aannames bestaan eruit dat wij een daling zullen zien van onze inkomsten uit het Gemeentefonds van tien procent oftewel 1,8 miljoen euro per jaar structureel. Dat zal niet al in 2011 het geval zijn: het Rijk kan niet volgend jaar al de bezuinigingstaakstelling geheel invullen. Wij zijn daarom uitgegaan van een 'groei-scenario' ('krimpscenario' ware wellicht een beter woord) waarin 'de volle' tien procent korting in 2014 zijn beslag krijgt. Die terugloop in inkomsten zullen we moeten opvangen. In de bijlage staan de verwachte bezuinigingen opgenomen onder 'H: raming te verwachten Rijksbezuinigingen'.

De Begroting 2010-2013 die uw raad in november 2009 vaststelde, kent een Begrotingsoverschot tot en met 2012. Daarna 'duiken we in de min'; oplopend tot een Begrotingstekort van ruim 900.000 euro in 2014. Dat tekort wordt met name veroorzaakt omdat in 2014 de lasten voor de Homburgcampus in onze ramingen nagenoeg hun volledige omvang bereiken. Omdat wij onze Begroting baseren op besluiten van uw raad, hebben wij de gevolgen van uw besluit(en) over de Homburgcampus in de Begroting laten staan. Vanzelfsprekend moeten we, behalve de genoemde Rijksbezuinigingen, ook het al bestaande tekort wegwerken om tot een sluitende Begroting te komen. In de bijlage beginnen we de financiële opstelling met het saldo van de laatst vastgestelde Begroting onder 'A: saldo Begroting 2010'.

De laatste negatieve ontwikkeling die we hier bespreken, betreft de samenwerking in het Land van Cuijk. Bij de Kadernota 2010 gingen we uit van te realiseren doelmatigheidsvoordelen die zouden oplopen tot 700.000 euro structureel vanaf 2013. Dat was met name gebaseerd op het toen beschikbare rapport over de ISD van 'de vijf gemeenten'. Inmiddels is duidelijk geworden dat die doelmatigheidsvoordelen er om drie redenen niet zullen zijn:

1. Een ISD van drie gemeenten bespaart vanzelfsprekend minder dan een ISD van vijf gemeenten;
2. De overige vormen van samenwerking (met uitzondering van de Brandweer) zijn er nog niet;
3. Het ziet er naar uit dat de samenwerking op P&O-gebied geld kost in plaats van geld bespaart. Dat heeft te maken met de doorbelasting van overheadkosten door de vestigingsgemeente aan de andere deelnemers. Wij voeren daarover momenteel een discussie met de andere gemeenten. De beste uitkomst daarvan is dat samenwerking bij P&O geen geld bespaart, maar ook geen geld kost. Zekerheidshalve nemen we dat nu ook aan voor de samenwerking op ICT-gebied, hoewel de verwachtingen daarvoor positiever zijn.

Het ingeboekte voordeel nemen we zekerheidshalve terug.

Bovengenoemde drie ontwikkelingen (bezuinigingen, het bestaande tekort en de samenwerking) leiden tot een tekort van afgerond 3,5 miljoen euro per jaar. Overige positieve en negatieve ontwikkelingen houden elkaar op termijn ongeveer in evenwicht waardoor deze per saldo niet of nauwelijks leiden tot een stijging van de lasten in de Begroting. In de bijlage staan deze ontwikkelingen opgenomen onder 'B: ontwikkelingen'.

(Geen) nieuw beleid

Ondanks de tekorten zet ons college erop in ruimte te scheppen voor nieuw beleid. De voorzitter van de raad heeft u uitgenodigd gezamenlijk vast te stellen op welke beleidsthema's onze gemeente de komende jaren een extra inspanning moet doen. Het heeft geen zin om daarover na te denken als er vervolgens geen geld is om iets met die prioriteiten te doen. Wij spannen ons daarom in om 500.000 euro structureel vrij te spelen voor nieuw beleid. Omdat uw raad nog vast moet stellen op welke onderwerpen u nieuw beleid wenst te voeren, hebben wij bij het maken van de meerjarenraming geen nieuwe beleidswensen of –voornemens verwerkt. De meerjarenraming gaat dus uit van voortzetting van het bestaande beleid en wij hebben daarin alleen min of meer autonome ontwikkelingen verwerkt. In de bijlage staan deze gesaldeerd opgenomen onder 'D: ontwikkelingen exploitatie'.

De klus die we moeten klaren

Als we de bovenbeschreven ontwikkelingen bij elkaar optellen, komen we op een tekort in onze Begroting van 4,6 miljoen euro structureel in 2014. In de bijlage ziet u dit terug onder 'I: voorlopig Begrotingssaldo'. Tel daarbij op het voornemen om 500.000 euro vrij te spelen voor nieuw beleid en de taakstelling bedraagt 5,1 miljoen euro structureel met ingang van 2014. Dat is een tekort dat zijn weerga niet kent in de Cuijkse geschiedenis.

Uitgangspunten

In de bijlage bij deze brief zetten we op hoofdlijnen uiteen hoe we het tekort denken weg te werken. U ziet dat terug onder 'J: dekking'. Een aantal belangrijke punten zullen wij tussen nu en de Begrotingsbehandeling invullen zodat wij met u een politieke discussie kunnen voeren over de wijze waarop wij denken de taakstelling te realiseren. Wij hanteren daarbij een aantal uitgangspunten:

1. Geen stijging van de woonlasten voor onze inwoners en/of bedrijven. Wij zullen de Begroting niet sluitend maken door bijvoorbeeld de OZB te verhogen. Dat is voor ons geen begaanbare weg. We zetten de tering naar de nering en niet andersom;
2. Wij snijden in eigen vlees. Om de Begroting sluitend te maken, zullen we politieke keuzes moeten maken over welk beleid wij niet meer voort zullen zetten of in een versoberde vorm zullen continueren. Als we dat doen, spreekt het voor ons vanzelf dat we ook van de ambtelijke dienst vragen in te leveren. Wij leggen dan ook een taakstelling op aan de organisatie oplopend tot 600.000 euro structureel. Het moge voor zich spreken dat we daarenboven de (dure) inhuur van externen stevig zullen terugdringen;
3. We passen het profijtbeginsel stringent(er) toe. Kosten die we maken om een dienst te verlenen, brengen we bij de afnemer van die dienst in rekening via de leges of andere tarieven en verhalen we niet op alle inwoners door de kosten te dekken uit de algemene middelen;
4. We schonen de Begroting (verder) op. In de afgelopen periode is ons financieel beleid op belangrijke punten 'bij de tijd gebracht'. Wij verwijzen bijvoorbeeld naar de Nota reserves en voorzieningen en ons rentebeleid. Daar gaan we mee door. Zo is het voor ons college onbestaanbaar dat wij een groot beslag leggen op Begrotingsruimte door kapitaallasten te ramen voor investeringen die wij niet uitvoeren. Het investeringsstuwmeer wordt dan ook in zijn geheel geschrapt en we maken een nieuwe, realistische investeringsplanning ingaande 2011. Wij zullen u ten tijde van de Begrotingsbehandeling een voorstel doen om ons investeringsbeleid aan te passen;
5. We schonen de balans op. Wij hebben in de loop der jaren veel grond en panden gekocht. Soms omdat we die grond wilden ontwikkelen, soms omdat we ongewenste ontwikkelingen wilden tegengaan en soms omdat we verwachtten dat we de grond of het pand in de toekomst nodig zouden kunnen hebben. Van veel van die eigendommen staat inmiddels vast dat deze 'niet voor de openbare dienst bestemd'

zijn. Bij eigendommen waar we geen publieke bestemming voor hebben, handelen wij niet als overheid. We zijn dan 'een gewone', private (grond)eigenaar. Dat is een rol die ons niet past. We zijn dan ook voornemens die eigendommen af te stoten.

Bezuinigingen op beleid

Zoals u in de bijlage zult zien, nemen wij ons voor een bedrag oplopend tot een miljoen in 2014 te bezuinigen door taken af te stoten. Sommige dingen doen we niet meer, doen we minder of doen we soberder. Nu wij ons geconfronteerd zien met de noodzaak onze lasten terug te dringen, is het noodzakelijk dat wij vaststellen welke taken en activiteiten des gemeentes zijn en welke taken en activiteiten weliswaar doel en nut hebben, maar strikt genomen gemist kunnen worden. Dat zal ongetwijfeld leiden tot een politiek debat. Vooralsnog hebben wij ons voorgenomen, zoals gezegd, een miljoen te besparen door minder beleidsuitgaven. Bij de Begroting zullen wij u concrete voorstellen doen om dit bedrag in te vullen. Wij stellen ons voor dat wij uw raad een overzicht aan mogelijke bezuinigingen voorleggen waarna u bepaalt welke van die mogelijkheden worden uitgevoerd om de taakstelling te realiseren.

Dit miljoen staat los van een efficiencytaakstelling van vijf procent die wij 'de grote instellingen' willen opleggen. Als het bij ons soberder moet, moet dat bij hen ook. Onder 'grote instellingen' verstaan wij in dit geval instellingen die meer dan vijftigduizend euro subsidie van ons krijgen.

Conclusie

De Rijksbezuinigingen, een aantal ontwikkelingen, het al bestaande Begrotingstekort en de autonome stijging van de lasten zorgen voor een tekort op de Begroting van 4,6 miljoen euro structureel vanaf 2014. Desalniettemin willen wij 500.000 euro vrij maken voor nieuw beleid. Dat brengt de taakstelling op een bezuiniging van 5,1 miljoen euro structureel. Om dat te realiseren, is een groot aantal maatregelen nodig. Ons eigen financieel beleid en onze eigen Begroting passen we aan, we bezuinigen op de ambtelijke dienst, we stoten taken af, passen het profijtbeginsel stringenter toe en we leggen taakstellingen op het verkopen van onnodig eigendom. Met name de taakafstoting vraagt om een nadere invulling die wij u bij de Begroting zullen voorleggen. Door deze aanpak zijn wij in november in staat u een sluitende Begroting aan te bieden waarin ruimte is voor nieuw beleid. In de bijlage ziet u onder 'K: Begrotingssaldo 2010-2014' een positief saldo in de jaren 2011-2014.

Slot

In deze brief hebben wij de hoofdlijn geschetst en onze insteek uiteengezet bij het realiseren van een sluitende Begroting. In de bijlage treft u de financiële opstelling aan en een soort 'leeswijzer'. Wij kunnen ons echter voorstellen dat u ten behoeve van de commissie- of raadsbehandeling enige toelichting wenst. Het spreekt voor zich dat u niet hoeft te aarzelen contact op te nemen met de behandelend ambtenaar voor aanvullende informatie (Peter Breukers, hoofd Middelen; 0485-396 737; peter.breukers@cuijk.nl). Met de griffier zullen wij overleggen of het dienstig is een bijeenkomst van pakweg een uur te beleggen om een ambtelijke toelichting te geven op deze brief en de bijgaande stukken.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Cuijk,

P.M. van de Koolwijk
secretaris

P. Mengde
burgemeester